

Luetaan lasten kanssa

Lapsen luku- ja kirjoitustaidon kehittyminen alkaa lapsen syntymästä

Lapsi oppii arvostamaan lukutaitoa, kun hän elää lukemista arvostavassa ympäristössä. Ympäristön asenteet, esimerkit ja tarjolla oleva luku-ympäristö vaikuttavat lapsen kehittyvään lukutaitoon merkittävästi.

- Lapsen kanssa luetaan ja puhutaan tarinoista.
- Lapselle on tarjolla monipuolista luettavaa, kuten kirjoja, lehtiä ja äänikirjoja.
- Kotona hyödynnetään digitaalista sisältöä yhdessä.
- Lapsen kanssa keksitään satuja ja kirjoitetaan niitä muistiin.
- Lapsi saa kannustusta lukemiseen.

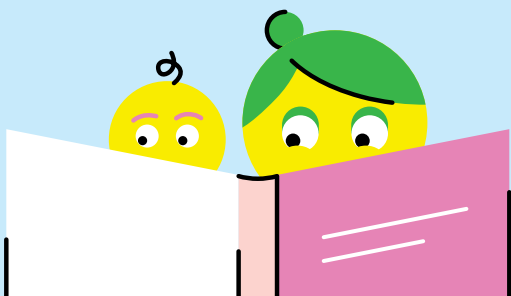
Lukeminen alkaa kehittyä varhain

Jo alle vuoden ikäiset nauttivat erilaisten värien ja kuvien katselusta. Perhe saa äitiyspakkauksessa ensikirjan – ja hyvästä syystä. Lorut, laulut ja sadut ovat tärkeitä uusien sanojen oppimisessa ja kielen kehittämisessä. Lukevat perheenjäsenet toimivat lapselle esimerkkeinä. Perheen yhteiset lukuhetket rauhoittavat ja ovat mieluisia niin vauvoille kuin kouluikäisillekin.

Koti on tärkeä lukuympäristö

Kuvakirjat, tietokirjat, lehdet, äänikirjat ja elokuvat kiinnostavat lapsia. Kun kotona on erilaisia kirjoja ja lehtiä, on lapsen helppo kiinnostua niistä. Perheen yhteiset retket kirjastoon vievät lapset lähelle monipuolisia tekstejä ja lukemista arvostavaa kulttuuria.

Lukemaan oppiminen alkaa usein kiinnostaa lasta, kun hän seuraa aikuisen lukemista ja katselee kuvakirjoja. Monipuolinen tekstiympäristö tukee lapsen monilukutaidon kehittymistä.

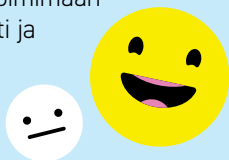

Erilaiset pelit ja sovellukset tukevat luku- ja kirjoitustaidon kehittymistä

Digilaitteille on ladattavissa paljon erilaisia, hyödyllisiä ja lukutaitoa edistäviä sovelluksia, joihin kannattaa tutustua yhdessä lapsen kanssa.

Lapset innostuvat helposti tuottamaan sisältöä itse erilaisilla sovelluksilla. Kuvien ja videoiden tuottaminen ja muokkaaminen on kivaa yhteistä tekemistä lapsen kanssa. Lasten kanssa voidaan tutustua esimerkiksi tunteita kuvaaviin emojiin ja rakentaa niiden avulla tarinoita.

On tärkeää, että lapsi oppii jo varhain toimimaan digitaalisissa ympäristöissä turvallisesti ja kertomaan kokemuksistaan aikuiselle.

Leikillisesti toimien ja lasta kuullen

Katseltujen ohjelmien tai kuultujen tarinoiden maailmat siirtyvät usein lasten leikkeihin. Lapsi kehittääkin monilukutaitoa omaehtoisessa leikissä kuin huomaamatta. On tärkeää, että leikille on aikaa.

Myös lukemiseen ja kirjoittamiseen voi yhdistää leikin. Jo ennen kirjoitus- ja lukutaitoa lapsi ilmaisee itseään leikin tavoin piirtäen viivoja ja kuvioita sekä lukien kuvakirjojen tarinoita. Näppäimistön käytön kokeileminen saa aikaan oikean näköistä kirjoitusta, ja mukavia perhemuistoja saa kirjoittamalla muistiin lapsen tarinoita ja vitsejä.

Pohjaa lapsen monilukutaidolle voi luoda tutkimalla lapsen kanssa vaikkapa ympäristön logoja ja merkkejä sekä miettimällä niiden merkityksiä. Yhteiset hetket erilaisten tekstien parissa ja niistä keskusteleminen edistävät monilukutaidon kehittymistä.

Mitä lukutaito on?

Lukutaidolla tarkoitetaan vähitellen kehittyvää taitoa tunnistaa ja nimetä äänteitä vastaavia kirjaimia, muodostaa niistä sanoja ja lauseita. Lukutaito kehittyy pienin askelin ja rinnan kirjoittamisen kanssa.

Lapsen kasvaessa myös lukutaitoon liittyvät vaatimukset kasvavat.

Laajan tekstikäsityksen mukaan teksti voi olla kirjoitettu tai puhuttu, se voi sisältää ääntä, liikettä, kuvaa ja muita graafisia elementtejä. Tekstit voivat yhdistellä erilaisia ilmaisutapoja.

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien merkityksen ymmärtämistä ja tuottamista. Jo pienten lasten kanssa voidaan keskustella monimuotoisten tekstien tavoitteista ja ilmaisukeinoista, kuten miksi teksti on tuotettu tai mitä erilaisia merkityksiä siihen voi liittyä. Perinteinen luku- ja kirjoitustaito on osa monilukutaitoa.

Monilukutaito kehittyy koko elämän ajan eri arjen tilanteissa ja yhteisöissä.

Verkosta löytyy maksutta mm. iltasatuja, lastenlauluja, loruja sekä tietoa kirjastojen mainiosta tarjonnasta lapsille. Digitaaliset sana- ja muistipelit, kirjainpelit, kuvitetut tarinat ja äänikirjat tukevat monilukutaidon kehittymistä.

Opetushallitus
PL 380
(Hakaniemenranta 6)
00531 Helsinki
www.oph.fi

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSYRELSEN

